

ICIP WORKING PAPERS:
2010/03

El procés de pau al País Basc i a Irlanda del Nord (1994-2006)

Un enfocament comparat

Gorka Espiau Idoiaga

INSTITUT
CATALÀ
INTERNACIONAL

PER LA PAU

El procés de pau al País Basc i a Irlanda del Nord (1994-2006)

Un enfocament comparat

Gorka Espiau Idoiaga

Institut Català Internacional per la Pau
Barcelona, maig de 2010

Gran Via de les Corts Catalanes 658, baixos · 08010 Barcelona
T. +34 93 554 42 70 | F. +34 93 554 42 80
recerca.icip@gencat.cat | <http://www.icip.cat>

Editors

Javier Alcalde i Rafael Grasa

Consell editorial

Pablo Aguiar, Alfons Barceló, Catherine Charrett, Gema Collantes, Caterina Garcia, Abel Escribà, Vicenç Fisas, Tica Font, Antoni Pigrau, Xavier Pons, Alejandro Pozo, Mònica Sabata, Jaume Saura, Antoni Segura i Josep Maria Terricabras

Traducció

Josep Ventura

Compaginació

Atona, sl

Impressió

gama, sl

ISSN

2013-5793 (edició en línia)
2013-5785 (edició en paper)

DL

B-38.039-2009

© 2010 Institut Català Internacional per la Pau · Tots els drets reservats

L'AUTOR

Gorka Espiau Idoiaga (Bilbao, 1972) és el Director de programes internacionals de DenokInn, el Centre Basc per la Innovació Social, i investigador i membre del Centre per a la Resolució de Conflictes Internacionals de la Universitat de Columbia. Espiau ha exercit d'assessor del Pla per a la Pau i la Coexistència del Govern Basc i ha estat membre de l'Institut per la Pau dels Estats Units. Anteriorment, Gorka Espiau era el portaveu d'Elkarri, el Moviment pel Diàleg i l'Acord del País Basc.

RESUM

El procés de pau a Irlanda del Nord demostra que cal explorar noves fórmules de sobirania que prenguin en consideració les demandes dels pobles i territoris en conflicte. La profunda transformació dels elements simbòlics clàssics de l'estat-nació en el context de la Unió Europea ha contribuït enormement a les perspectives de resolució d'aquest vell conflicte. Els debats actuals se centren en la recerca de nous instruments de sobirania compartida adaptats a una realitat social complexa i plural.

Aquest nou enfocament per trobar una solució al conflicte irlandès és particularment rellevant per al debat basc sobre la formulació de solucions creatives i modernes a problemes similars d'identitat i sobirania. La noció de sobirania compartida implementada a Irlanda del Nord –una fórmula per a relacions interdependents complexes– té una rellevància molt significativa per a la comunitat internacional i probablement es convertirà en un model cada vegada més potent i transcendent per a la resolució de conflictes i la construcció de la pau.

Paraules clau: transformació de conflictes, resolució de conflictes, sobirania, conflicte basc, procés de pau d'Irlanda del Nord

RESUMEN

El proceso de paz en Irlanda del Norte demuestra que hace falta explorar nuevas fórmulas de soberanía que tengan en cuenta las demandas de los pueblos y territorios en conflicto. La profunda transformación

de los elementos simbólicos clásicos del estado-nación en el contexto de la Unión Europea ha contribuido enormemente a las perspectivas de resolución de este viejo conflicto. Los debates actuales se centran en la búsqueda de instrumentos de soberanía compartida adaptados a una realidad social compleja y plural.

Este nuevo enfoque para encontrar una solución al conflicto irlandés es particularmente relevante para el debate vasco sobre la formulación de soluciones creativas y modernas a problemas similares de identidad y soberanía. La noción de soberanía compartida implementada en Irlanda del Norte –una fórmula para relaciones interdependientes complejas– tiene una relevancia muy significativa para la comunidad internacional y probablemente se convertirá en un modelo cada vez más potente y trascendente para la resolución de conflictos y la construcción de la paz.

Palabras clave: transformación de conflictos, resolución de conflictos, soberanía, conflicto vasco, proceso de paz de Irlanda del Norte

ABSTRACT

The peace process in Northern Ireland demonstrates that new sovereignty formulas need to be explored in order to meet the demands of the populations and territories in conflict. The profound transformation of the classic symbolic elements of the nation-state within the context of the European Union has greatly contributed to the prospects for a resolution of this old conflict. Today's discussions are focused on the search for instruments of shared sovereignty that are adapted to a complex and plural social reality.

This new approach for finding a solution to the Irish conflict is particularly relevant to the Basque debate about formulating creative and modern solutions to similar conflicts over identity and sovereignty. The notion of shared sovereignty implemented in Northern Ireland—a formula for complex interdependent relations—is of significant relevance to the broader international community and is likely to become an increasingly potent and transcendent model for conflict resolution and peace building.

Key words: conflict transformation, conflict resolution, sovereignty, Basque conflict, Northern Ireland peace process.

SUMARI

1. INTRODUCCIÓ	7
2. LES DIFERÈNCIES	8
2.1. AUTOGOVERN	8
2.2. LA METODOLOGIA PER AL DIÀLEG	9
2.3. DOS MOVIMENTS REVOLUCIONARIS DIFERENTS	11
2.4. LA CONTRIBUTIÓ DEL PARTIT QUE GOVERNA	12
2.5. EL ROL DE L'OPOSICIÓ I LA SOCIETAT CIVIL	13
2.6. PRESONERS	14
2.7. INTERVENCIÓ INTERNACIONAL	15
3. LES SIMILITUDS	16
3.1. DOS CONFLICTES VIOLENTS PER LA SOBIRANIA	16
3.2. DOS CONFLICTES DINS DE LA UNIÓ EUROPEA	17
3.3. DIÀLEG	18
3.4. UNA SOLUCIÓ BASADA EN LA SOBIRANIA COMPARTIDA	19
3.5. INSTITUCIONS TRANSFRONTERERES	19
3.6. SIMBOLISME	20
3.7. CONSULTES POPULARS	21
CONCLUSIONS	23
BIBLIOGRAFIA	26

1. INTRODUCCIÓ

Durant les darreres dècades, el procés de pau d'Irlanda ha tingut un gran impacte en la societat basca (Gurrutxaga, 1998). Més enllà de l'anàlisi acadèmica o les interpretacions dels assessors polítics, el més significatiu és el nivell d'interès que ha generat en el conjunt de la població, que és realment excepcional. Tot i que costi de creure, els de John Hume, Gerry Adams, Mo Mowlan, Ian Paisley, Albert Reynolds i el senador Mitchell són noms que als bascos els resulten familiars. En termes pràctics, el pare Alec Reid i Brian Currin representen la connexió entre els dos conflictes. Foren mediadors clau entre els governs britànic i irlandès i l'IRA, i diversos activistes pacifistes i forces polítiques de la zona basca els van demanar ajuda.

Pel contrari, a Belfast pràcticament ningú no coneix el nom del president del País Basc ni dels seus principals líders polítics. La població tampoc no entén realment per què lluita ETA si el govern basc gaudeix d'un gran nivell d'autogovern i de riquesa, comanda una policia pròpia i té un control ple del sistema educatiu i sanitari.

La resposta a aquesta relació desigual és relativament simple. Mentre que els bascos sempre han buscat inspiració a Irlanda, els irlandesos viatjaven a Washington i Brussel·les. Objectivament, la seva situació era més complicada de transformar que la nostra, però s'hi invertiren tones de creativitat política per canviar l'estat de les coses. Després de més d'una dècada de converses i acords, no s'han resolt tots els problemes relacionats amb aquest procés, però és clar que no es pot tornar enrere. El futur serà difícil de gestionar, però seria estrany que es tornessin a experimentar els mateixos nivells de violència i confrontació.

Mentrestant, el País Basc ha acabat malgastant una altra oportunitat de posar fi a un cicle llarg i dolorós de conflicte violent. El 2006 s'establiren les bases d'una solució que els principals actors consideraven sòlida, però que s'esfondrà en menys de 12 mesos.

Madrid encara és reticent a participar en una anàlisi comparativa, però el procés de pau irlandès s'ha estudiat com a model inspirador per a altres conflictes violents que probablement en diferien encara

més que el basc. Hi ha diferències òbvies entre tots els conflictes del món, però en podem derivar lliçons per adaptar-les al nostre context particular. Fins i tots els que s'oposen d'una manera més bel·ligerant contra l'establiment de paral·lelismes entre les dues situacions acaben destacant els aspectes del procés irlandès que més els convenen per reforçar els seus arguments.

2. LES DIFERÈNCIES

2.1. AUTOGOVERN

Irlanda del Nord gaudeix d'un nivell elevat d'autogovern després de dècades de govern directe des de Londres. És un nou sistema d'autonomia sorgit de l'Acord de Divendres Sant (Good Friday Agreement) i que necessita que se'l desenvolupi i reforci amb el pas del temps. El potencial d'autogovern és gran, però, després de dècades de confrontació violenta, el sistema intercomunitari¹ de govern encara ha de demostrar la seva capacitat de gestionar els reptes quotidians. És un sistema de govern únic que condemna els partits rivals a treballar junts (Farry, 2006).

Al territori basc, hi ha una tradició considerable d'autogovern de qualitat (Castells i Jauregui, 1996). Després del final de la dictadura del general Franco, el govern espanyol elegit democràticament va negociar amb els nacionalistes moderats la cessió d'un grau substancial d'autonomia a la Comunitat Autònoma del País Basc. S'atorgà a la regió un nivell elevat d'autonomia fiscal i la capacitat de recaptar i regular la seva contribució fiscal al tresor públic de l'estat. Addicionalment, l'acord permetia la creació d'una policia autonòmica basca i de nombrosos sistemes educatius i sanitaris. A la pràctica, l'estatut establia un nivell més alt d'autogovern que el de cap altra entitat subnacional d'Europa.

El 2004, el parlament basc va donar suport a la proposta d'un nou estatut basat en la "lliure associació" o la "sobirania compartida" amb

1. Nota del traductor. Entre la comunitat protestant i la catòlica.

Espanya. L'impacte polític d'aquesta proposta hauria atorgat al parlament basc el dret de definir qualsevol canvi potencial en la relació actual entre Espanya i la comunitat autònoma basca. Tanmateix, el parlament espanyol, adduint que la proposta superava els límits actuals d'autonomia regional de l'estat, la va rebutjar.

A part de la quantitat i la qualitat de les competències controlades per aquestes dues regions europees, la principal diferència entre elles té a veure amb la legitimitat de les demandes nacionalistes. El govern del Regne Unit sempre ha expressat que el futur constitucional d'Irlanda del Nord serà determinat per la majoria dels ciutadans d'aquest territori. Londres respectarà qualsevol modificació de l'actual estatut que tingui el suport de la majoria a aquesta regió, inclosa la reunificació d'Irlanda. Espanya, pel contrari, considera que el territori basc és una part fonamental de l'Estat espanyol i, per tant, que tota hipotètica modificació del marc polític requeriria que la majoria del parlament espanyol s'hi manifestés a favor.

Actualment, el territori basc gaudeix d'un major nivell d'autogovern, però podria perdre'l en un futur si el parlament espanyol ho decidís. Paradoxalment, Irlanda del Nord té un marc més tímid, però un major potencial si la política local apunta en aquesta direcció.

2.2. LA METODOLOGIA PER AL DIÀLEG

Una altra gran diferència entre les dues situacions es troba en la metodologia seguida pels governs i els actors polítics per enfocar el procés de transformació del conflicte (Espiau, 2006). Mentre que al País Basc encara no ha estat possible d'organitzar unes converses amb tots els partits, a Irlanda invertiren gairebé una dècada a acordar la metodologia, l'agenda i el calendari de les converses. La fase de debat de "les converses sobre les converses" va durar més que les negociacions oficials, perquè la metodologia i l'agenda d'aquests processos influeix de manera substancial en el resultat final del diàleg.

En el cas basc, mai no s'ha arribat a un consens ampli sobre les regles del joc abans de la fase pública de les converses. Durant l'últim intent, l'any 2006, les parts implicades no van ser capaces d'arribar a

un acord sobre els mecanismes de presa de decisions per evitar que sorgissin desacords procedimentals durant les negociacions.

Els líders en culpen la manca de voluntat política per afrontar el problema. Esgrimeixen aquest argument els uns contra els altres perquè és impossible mesurar objectivament el nivell de voluntat política. Tant se val de quin bàndol es tracti: sempre s'interpreta com una maniobra amb interessos ocults. Un bon exemple d'aquesta metodologia inadequada es troba en les negociacions de 2006, citades anteriorment. L'autoproclamat "Moviment d'Alliberament Nacional Basc", que inclou ETA, Batasuna i moltes altres organitzacions proindependència, proposà un full de ruta pel procés de pau que establia unes normes molt similars a les de l'irlandès. Aquest full de ruta, conegut amb el nom de "Proposta d'Anoeta", donà a la resta de forces polítiques l'esperança que ens trobàvem a l'inici d'una nova era. Bàsicament, per primera vegada a la seva història, acceptaven que les qüestions polítiques havien de ser tractades entre els partits i que ETA només s'havia d'implicar en temes relacionats amb desmilitaritzar el conflicte.

Desgraciadament, ETA no fou capaç de deixar el lideratge del procés en mans dels seus representants polítics, de manera que va tornar a repetir la història de fracassos d'altres processos de negociació (Zallo, 1997). Els principals partits polítics (inclosa la formació Batasuna) van acordar un esborrany que podria haver facilitat unes converses que incloguessin tots els partits, però ETA el va rebutjar. Cada bàndol fa una interpretació diferent de la història, però sembla clar que un cop més ETA no estava preparada per acceptar totalment una metodologia democràtica i els riscos d'un procés de negociació multipartidista no decidit per endavant. Com han confirmat les seves fonts mateixes, ETA demanava, abans de l'acceptació de les converses amb tots els partits, un acord que implicava canvis territorials i constitucionals relatius a Navarra. És ben sabut que actualment la majoria de la població de Navarra està en contra de modificar l'estatus d'aquesta comunitat en els termes proposats pels nacionalistes bascos, de manera que, un cop més, unes demandes gens realistes van crear les condicions per a un esfondrament del procés.

L' experiència irlandesa ens mostra que l'única manera de superar aquesta manca de confiança bàsica consisteix a negociar unes regles bàsiques per conduir el procés. Els "principis Mitchell", per exemple, podrien ser un bon punt de partida per obrir aquest debat a la regió basca si tenim en compte que la il·legal "Batasuna" ha expressat públicament que es compromet amb aquests principis.

2.3. DOS MOVIMENTS REVOLUCIONARIS DIFERENTS

Tot i que el moviment republicà i els separatistes bascos han tingut una tradició llarga de vincles polítics i col·laboració, els seus camins han pres direccions molt diferents. Actualment, el Sinn Féin és un partit sofisticat i modern, amb líders molt qualificats que no són estranys a Washington, Londres o Brussel·les. Han estat capaços d'establir relacions a llarg termini amb governs i institucions que en critiquen obertament els objectius. Aquesta activitat de lobbisme² (*lobbying*) ha fet possible, fins i tot, una influent xarxa internacional amb accés directe a les principals figures de la comunitat mundial.

Es podria afirmar que aquesta participació exclusiva en la política internacional ha estat alimentada per l'associació d'aquests actors amb la violència; però també seria el cas del moviment d'alliberament basc, que no gaudeix, però, d'un grup d'amics tan influent.

Avui, parlar sobre la sobirania o la independència amb el Sinn Féin ja no és només un debat sobre principis i aspiracions, sinó que representa tractar de situacions controvertides que s'han de gestionar quotidianament amb una perspectiva constructiva. La seva base social demana un compromís ferm amb les aspiracions històriques del moviment republicà, però també vol veure resultats a curt termini.

El moviment d'alliberament basc, pel contrari, ha mostrat una capacitat molt escassa d'aconseguir suport en l'àmbit internacional. Els seus objectius es formulen en un llenguatge intel·ligible per als mateixos actors que normalment tracten amb els irlandesos. Fins que recentment sorgí una proposta per acceptar l'autonomia a les dues ban-

2. N. del t. Tal com recull el Centre de Terminologia Termcat.

des de la frontera, hi havia poc lloc per debatre alternatives a un estat-nació basc independent i format pels territoris bascos d'Espanya i França (Ibarra i Ahedo, 2004). Els atacs d'ETA contra acadèmics, periodistes i polítics locals va contribuir en gran manera a impossibilitar aquesta tasca. Actualment, el moviment republicà és una força política creixent a Irlanda, tant al nord com al sud de la frontera. A la regió basca, les activitats polítiques dels seus homòlegs ja no són legals i el Tribunal Europeu dels Drets Humans ha donat suport les controvertides sentències del Tribunal Suprem espanyol sobre aquest tema.

2.4. LA CONTRIBUCIÓ DEL PARTIT QUE GOVERNA

Una interpretació equilibrada de l'últim intent fallit de diàleg no pot passar per alt una reflexió crítica sobre el paper que ha fet el govern espanyol durant dècades. Un projecte de transformació social i política centrat en un objectiu tan exigent requereix un lideratge inspirat, coratge polític i acció política. L'actual president del govern espanyol, José Luís Rodríguez Zapatero, va emprendre un primer pas que portà la gent a pensar que es tractaria d'un procés "llarg, dur i difícil", però no va ser capaç de resistir-ne les dificultats. Més enllà del discurs públic, no va posar en marxa cap tipus d'iniciativa que ETA podés presentar a la seva base social com a resultat positiu de la nova estratègia no violenta. A més, per tal de reforçar la seva posició pel que fa a l'opinió pública espanyola, va presumir de no haver anat més enllà que el govern anterior, conservador.

Per primera vegada des de la transició a la democràcia del país, el seu govern havia proposat reformes federalistes del sistema territorial autonòmic creat el 1978. Les qüestions més controvertides eren relatives a la definició de les nacionalitats i regions d'Espanya, els nous acords econòmics i fiscals entre les comunitats autònomes i el govern central, i la descentralització del sistema judicial. Aquest primer procés de reforma constitucional afectava les comunitats autònomes de Catalunya, València i Andalusia, entre d'altres. Hi havia la sensació general que es disposava d'una oportunitat política històrica d'arribar a nous acords que durant dècades rarament es repetiria.

El govern de Zapatero rebutjà qualsevol possibilitat de diàleg sobre la proposta d'un nou acord polític que tenia el suport de la majoria del parlament basc, continuà amb l'estratègia d'il·legalització contra el moviment d'alliberament basc i s'oposà a qualsevol canvi en la situació dels presos d'ETA.

La contribució dels governs britànics al procés va ser lleugerament diferent. Fins i tot en els moments més difícils, el govern de Margaret Thatcher mai no va arribar a l'extrem d'il·legalitzar el Sinn Féin. A la televisió, calia doblar les veus dels seus líders, però la legislació britànica mai no va deixar que se'ls tanqués la porta de la política. Albert Reynolds i John Major, a més d'establir fluxos de comunicació amb el moviment republicà, també signaren l'anomenada Declaració de Downing Street i la desenvoluparen en els "documents marc". Anys més tard, Tony Blair gestionà la implementació de l'Acord de Divendres Sant.

La contribució del govern basc a aquesta oportunitat també es pot analitzar en termes crítics. Tant ETA com el govern espanyol decidiren que el lideratge del procés no es compartiria amb les institucions democràticament elegides de la regió basca. Públicament i privadament, el govern basc decidí respectar al desig de diàleg bilateral expressat per ETA i Madrid. Actualment, després de patir les limitacions d'aquesta estratègia, ressona el comentari que va fer Andrea Bartoli, director del Centre per a la Resolució de Conflictes Internacionals de la Universitat de Columbia, el novembre de 2006: "No hi ha cap possibilitat d'èxit si el procés es basa en una diàleg que exclou la màxima representació institucional de la societat basca."

2.5. EL PAPER DE L'OPOSICIÓ I LA SOCIETAT CIVIL

No hi ha dubte que els successius governs britànics i irlandesos no haurien estat capaços d'assolir la situació actual si s'haguessin hagut d'enfrontar a una política d'oposició bel·ligerant com la portada a terme pel Partit Popular a Espanya. El líder d'aquest partit, Mariano Rajoy, fins i tot va qualificar públicament el president Zapatero d'"aliat" dels terroristes i "responsable" que es trenqués Espanya.

En el passat, l'oposició espanyola havia donat suport al partit governant en totes les decisions relatives a aquesta qüestió. El mateix succeí a Irlanda i el Regne Unit. A Espanya, el Partit Popular va convertir les crítiques a les polítiques antiterroristes del govern en el principal argument de la seva campanya dirigida a guanyar les eleccions generals de 2008. Si tenim en compte l'estret marge entre els dos candidats, no sembla massa probable que els socialistes puguin implementar nous intents de diàlegs en molt de temps.

Aquesta estratègia antidiàleg ha rebut el suport de les associacions de víctimes més representatives d'Espanya. Algunes d'aquestes entitats, transformades en actors polítics molt influents, van participar diverses vegades en manifestacions en què, juntament amb el Partit Popular, s'oposaven a qualsevol tipus de diàleg amb ETA, acusant el govern d'insultar la memòria de les víctimes. A causa d'aquesta escalada verbal, per primer cop a la història recent, les víctimes esdevingueren part de la confrontació política.

Aquesta és una altra diferència substancial relacionada amb la societat civil: les entitats de base espanyoles i basques han tingut un paper molt més actiu en el procés. A Irlanda del Nord es tendeix a la fragmentació; els grups de víctimes i les iniciatives de pau s'orienten a les comunitats locals, mentre que a la zona basca i Espanya són actors polítics grans i extremament actius (Paez i Beristain, 2000).

2.6. PRESONERS

Després de les vagues de fam de principis dels anys vuitanta (que causaren la mort de Bobby Sands i deu membres més de l'IRA), la majoria de presoners relacionats amb els *troubles*³ foren agrupats en presons d'Irlanda del Nord. Durant els anys claus de la negociació política, els presoners més importants eren a la presó de Maze, a uns quants kilòmetres de Belfast. Mo Mowlan solia subratllar la rellevància d'aquest col·lectiu per mantenir el progrés polític. En lloc de dificultar el diàleg, van parti-

3. N. del t. En anglès, "problemes", un eufemisme referit al conflicte violent a Irlanda del Nord i que era i és emprat habitualment per la població i els mitjans de comunicació de la zona.

cipar en el procés de negociació i, al final, van donar suport als acords que s'assolien. La “Universitat de Maze”, com es va acabar denominant la presó dels afores de Belfast, va ser el lloc en què molts militants republicans van fer la seva transició personal cap a nous temps polítics.

En termes pràctics, l'existència de dos grans grups de presoners de bàndols oposats (nacionalistes i unionistes) equilibrava la situació i facilitava la posta en pràctica de mesures preliminars d'alliberament. Els catòlics no s'alegraven que els paramilitars lleialistes fossin alliberats, i viceversa, però decidiren no oposar-s'hi perquè sabien que era el preu a pagar perquè la seva pròpia gent rebés els mateixos beneficis. Irònicament, els que no s'identificaven amb cap dels dos bàndols trobaven la mesura més difícil d'acceptar.

Hi ha més de 700 presos d'ETA dispersos entre presons d'Espanya i França, i alguns altres a altres països de la UE o Amèrica. És una política creada per castigar-los i evitar que s'organitzin dins la presó. A més de castigar injustament les seves famílies, aquesta situació fa impossible el debat entre ells. L'evolució personal que tots els experts consideren necessària (Hamber, 2009) és torpedinada per les institucions penitenciàries. A conseqüència d'aquesta situació, les seves opinions normalment són vinculades amb el que decideix el lideratge militar de l'organització.

Fins i tot en el context del final de la treva, cal afrontar la situació dels presos d'ETA. L'actual tractament dels presos d'ETA per Espanya no només viola el dret humanitari dels presos a estar situats prop de les seves famílies, sinó que també impedeix dins d'ETA el diàleg intern sobre si comprometre's amb una estratègia política totalment desarmada. Irlanda del Nord ens demostra que fins i tot els presos d'ETA mateixos podrien tenir un paper positiu en un procés de pau si se'ls en donés l'oportunitat.

2.7. INTERVENCIÓ INTERNACIONAL

És ben coneguda la implicació activa dels presidents Clinton, Bush i els governs anteriors dels Estats Units en el procés de pau d'Irlanda. Fins i tot durant les fases més difícils de les negociacions, els estatunidencs

mai no van deixar desatès el diàleg. El senador George Mitchell, així com Nancy Soderberg, entre d'altres, van tenir un paper facilitador avaluat positivament per pràcticament tots els protagonistes dels acords.

Els bascos no disposen d'una diàspora de 40 milions de ciutadans als EUA. N'hi ha una petita comunitat a l'oest dels Estats Units, però no compta amb una gran influència política fora dels estats de Nevada i Idaho. Per tant, els intents internacionals de resoldre el conflicte basc han estat escassos. Durant el període 1993-94, el Carter Centre analitzà amb les parts implicades al conflicte la possibilitat d'exercir de mediador extern i el 1999 el govern suís facilità l'única reunió oficial entre representants del govern espanyol i ETA que tingué lloc en aquells temps. D'acord amb totes les fonts, els governs suís i britànic també estaven implicats en el procés de 2006.

Altres actors internacionals, com la UE, també han contribuït més intensament al procés de pau irlandès. Jacques Delors promogué el programa "Peace", patrocinat per la Comissió i actualment en funcionament, però aquestes mateixes institucions consideren que el conflicte basc és un afer purament intern del govern espanyol. El 2007, s'aprovà una declaració formal del Parlament Europeu que donava suport a la iniciativa de pau del govern espanyol, però després de l'esfondrament del procés ningú no espera que les institucions europees prestin atenció a la situació de la zona des d'una perspectiva proactiva.

Atès que els organismes internacionals afectats directament pel conflicte –com les institucions rellevants de la Unió Europea i l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa– són reticents a contribuir significativament al procés, cal crear una xarxa activa d'entitats internacional per facilitar noves converses polítiques.

3. LES SIMILITUDS

3.1. DOS CONFLICTES VIOLENTS PER LA SOBIRANIA

En ambdues situacions, hi ha un confrontació entre nacionalitat i sobirania. Els límits de l'autogovern dins l'estat-nació constitueixen un

element profundament controvertit. Les dues zones han d'assolir un millor arranament sobre el futur constitucional del seu territori. També es tracta de la recerca d'una manera constructiva de gestionar les relacions de poder entre la majoria i la minoria.

Aquest conflicte podria ser positiu, però en els dos casos una part significativa de la població també ha donat suport, comprès, justificat o legitimitat la violència com a manera de defensar els seus objectius polítics. En els dos casos hi ha hagut violència paramilitar contrain-surgent: el GAL a Espanya i els diferents grups paramilitars ajudats o tolerats per les forces britàniques a Irlanda.

La violència comparteix molts punts en comú arreu del món. La motivació per actuar amb violència pot ser diferent, però l'impacte i les estratègies per transformar-la són similars. Les conseqüències del conflicte i el sofriment afecten la vida quotidiana de tota la població: assassinats, bombes, segrestos, detencions, violacions de drets i tortures. Cada món sociològic i polític percep i experimenta el conflicte i la situació real des de perspectives diferents i, en molts casos, antagòniques, però ningú no pot negar el sofriment comú. Reparar, tant com sigui possible, el dany causat, honrar la memòria dels que l'han patit i fer-los costat en el sofriment són objectius comuns a ambdues situacions. Cada cas és únic i s'hi ha de reflexionar com a tal, però la justícia, la reparació i els processos de memòria ofereixen exemples comuns a totes les víctimes de la violència i el terrorisme.

3.2. DOS CONFLICTES DINS DE LA UNIÓ EUROPEA

Tot i que l'actual conflicte basc sorgí de la dictadura de Franco, en tots dos casos aquesta qüestió està relacionada amb resoldre conflictes violents en democràcies consolidades. Com a sistema polític, la democràcia ha mostrat fissures, deficiències i disfuncions en tots dos casos. S'han lesionat drets fonamentals i sovint l'acció legal a traspassat els límits constitucionals, però hi ha canals democràtics per canviar la situació. Moltes altres zones de conflicte violent d'arreu del món han d'afrontar situacions més complicades sense estructures democràtiques que permetin un debat democràtic.

A més, els dos conflictes tenen lloc dins de la Unió Europea, que té la necessitat de gestionar els seus problemes d'una manera positiva. Tots dos conflictes afecten l'estabilitat i la pau a la regió i constitueixen un aparador per a la resta del món. La Unió Europea pretén exportar pau i estabilitat d'una manera diferenciada, i això només és possible si s'aplica la mateixa filosofia als estats membres.

Aparentment, el Parlament i la Comissió no es pronuncien sobre aquestes situacions, però l'escenari canvia a porta tancada. El Regne Unit, Irlanda, Espanya i França ja no ballen sols. Poden fingir que encara ho fan, però ningú no pot gestionar aquests conflictes sense tenir en compte les implicacions que tenen per a la resta de la Unió.

3.3. DIÀLEG

Les iniciatives de pau han generat una tensió permanent entre les estratègies polítiques armades i les no violentes, i entre els mitjans polítics i els repressius. En ambdós casos, el diàleg ha estat neutralitzat periòdicament. Encara que sembli sorprenent, els insults, acusacions i desqualificacions d'un bàndol contra l'altre eren molt similars en els dos casos. Tanmateix, als dos territoris, quan els processos de diàleg s'han activat, també ha estat possible reunir els enemics més aferrissats.

Com ha explicat sovint el pare Alec Reid en citar les seves converses amb Gerry Adams, en els processos d'establiment de la pau (*peacemaking*) hi ha tres tipus de diàleg: les negociacions amb l'"enemic", les converses amb la teva pròpia base social i el diàleg amb tu mateix. Tots ells tenen la mateixa importància per assolir un bon resultat. Els polítics bascos també han emprès aquest viatge personal i col·lectiu, però els resultats no són satisfactoris en els dos casos.

El pare Alec Reid també assenyala que a la zona basca i Espanya hi ha una manca de cultura de diàleg. El concepte de compromís fins i tot té connotacions negatives a la política local. A conseqüència d'aquesta limitació, els tres tipus de diàleg tenen problemes greus per desenvolupar-se.

Tot i totes aquestes limitacions, la gran majoria de la societat basca rebutja clarament la violència i està preparada per a un procés de ne-

gociació. D'acord amb les darreres enquestes sociològiques, fins i tot la major part de la base social d'ETA comparteix aquest punt de vista. Tard o d'hora, no hi ha cap alternativa a un procés de diàleg.

3.4. UNA SOLUCIÓ BASADA EN LA SOBIRANIA COMPARTIDA

A començaments del segle XXI, el concepte de sobirania està evolucionant. S'analitzen i es desenvolupen noves fórmules polítiques que ens condueixen a modalitats que fa poc temps eren inimaginables. Els principals símbols de l'estat-nació clàssic –la frontera, la moneda i l'exèrcit– es transformen i es dilueixen en altres entitats establertes recentment. L'autonomia, l'autogovern o la independència adopten formes molt diverses segons on s'implementen (Keating, 2001). Aquesta tendència obre un ventall ampli de possibilitats per a situacions conflictives.

En el cas d'Irlanda, els governs i partits polítics implicats han trobat una fórmula innovadora. La majoria de la població decidirà el futur de la zona, però una solució nova i positiva per a ambdues comunitats podria sorgir com a alternativa a un escenari regit per un joc de suma zero. En un territori en què dos comunitats enfrontades reivindiquen la sobirania, en ambdós casos amb un ampli suport social, és necessari entaular noves relacions que permetin totes les parts d'expressar la seva identitat i compartir el poder polític d'una manera no violenta.

El conflicte basc també haurà de trobar una solució creativa que interpreti la sobirania d'una manera diferent. Les aspiracions de la majoria hauran de ser respectades pel govern espanyol, però el nou marc haurà d'acomodar adequadament la minoria (Eguiguren, 2003). Com demostren els debats al Quebec, hi ha l'obligació de mantenir negociacions permanents entre totes les tendències implicades.

3.5. INSTITUCIONS TRANSFRONTERERES

La filosofia subjacent a l'Acord de Divendres Sant apunta a una nova tendència en l'exercici de la sobirania. L'estat-nació clàssic ja no constitueix l'única opció d'organitzar un territori dins la Unió Europea. Les

institucions transfrontereres expressen un pas més en la cooperació territorial i va més enllà de les interpretacions clàssiques. Reconèixer que el futur d'una comunitat es troba exclusivament en les seves mans és un principi democràtic, però el seu desenvolupament i la complexitat de portar-lo a la pràctica a l'hora d'adaptar-lo a les circumstàncies locals poden obrir-li les portes al pensament polític innovador.

En el cas basc, no hi ha cap altra alternativa que un acord semblant sobre la sobirania del territori que s'adapti a la nostra complexitat, de base identitària. S'han assajat moltes possibilitats, però cap no ha funcionat, perquè es basaven en una lectura clàssica de la sobirania.

El nostre Acord de Divendres Sant podria ser molt més curt, pel nivell elevat d'autogovern de què ja gaudim, però hauria de proposar fórmules imaginatives de cooperació que fessin que les actuals fronteres administratives representessin una barrera més permeable dins del territori.

Les relacions territorials entre la Comunitat Autònoma Basca, Navarra i les províncies basques de França es podria normalitzar sense canvis traumàtics si es fes una lectura creativa del marc polític existent. Com a punt de partida, la creació d'una euroregió podria millorar significativament les relacions polítiques, econòmiques, socials i culturals entre els territoris bascos d'Espanya i França –sempre que, evidentment, una majoria dels habitants de cada territori desitgés un canvi en aquest sentit. Alhora, les constitucions espanyola i francesa també podrien aprofundir en iniciatives cooperatives significatives ja existents i relatives a matèries d'interès comú com el desenvolupament d'infraestructures, la seguretat, la conservació de l'herència cultural i el turisme.

3.6. SIMBOLISME

Per a altres zones conflictives del món, Irlanda del Nord és un laboratori d'elements simbòlics relacionats amb la identitat. Els nacionalistes poden tenir un passaport irlandès, però, alhora, un sistema britànic de benestar social. Els unionistes encara formen part del Regne Unit, però també es poden beneficiar econòmicament del “tigre

celta”.⁴ Els elements tangibles i els simbòlics es troben interrelacionats. Aquest enfocament es podria entendre com a una veritable lliçó innovadora que cal aprendre, perquè a Occident es tendeix a passar per alt la dimensió emocional. En zones de conflicte, el nom del país que figura al passaport podria ser més important per a una comunitat que no pas quina institució s’encarrega de recaptar impostos.

Una proposta de pau per al territori basc també necessita una dimensió simbòlica. Actualment, és gairebé impensable que el govern espanyol accepti que els bascos portin un passaport diferent, encara que només en canviï la coberta, però es podria analitzar quelcom de similar en el context de la Unió Europea. No es pas una proposta tan revolucionària, que es debati sobre la possibilitat que els ciutadans europeus en el seu passaport de la UE optin pel nom de la seva regió enlloc del país. Dos passaports de la mateixa ciutat podrien tenir passaports diferents, com en aquests moments passa a Irlanda del Nord.

La possibilitat que una selecció nacional basca prengui part en competicions internacionals, com Irlanda del Nord, Escòcia o Gal·les fan amb normalitat, és una altra opció possible per facilitar la visibilitat de la identitat basca al món. Cada individu podria optar per la selecció espanyola o la basca d’acord amb les seves preferències polítiques.

En aquest camp, es necessari fer pedagogia. Actualment, és molt difícil que l’opinió pública espanyola accepti un debat normal en aquests termes. S’entendria com a una derrota de la identitat espanyols.

3.7. CONSULTES POPULARS

Els acords de pau d’Irlanda del Nord es basen en el principi democràtic que sempre es respectarà una decisió que tingui el suport de la majoria de la població. La decisió de reformar el marc polític actual, adoptat després dels Acords de Divendres Sant, i d’una hipotètica reunificació d’Irlanda s’ha de consultar a la població de la zona. A les mans del govern britànic es troba la facultat de decidir quan cal convo-

4. N. del t. Terme que fa referència als anys de ràpid creixement sostingut a la República d’Irlanda, comparant-la amb els anomenats “tigres asiàtics”.

car un referèndum, però hi ha una voluntat clara de consultar la població si hi ha un canvi en la demografia o les afiliacions polítiques.

La Constitució de 1978 també estableix que només el Parlament espanyol, amb l'acceptació del Rei, pot convocar referèndums. En aquest cas, el govern espanyol s'oposa totalment a la possibilitat de consultar el poble basc, tot i que la majoria ho demani. La revista *The Economist* ha descrit aquesta postura com una "hostilitat patològica contra qualsevol idea d'aquest tipus".⁵ Conseqüentment, els nacionalistes bascos consideren que la seva veu democràtica no es pot sentir encara que tinguin el suport de la majoria de la població de la zona.

El país basc necessita un nou acord sobre com entendre aquest principi democràtic en termes similars als de la interpretació que en fan els governs britànic i irlandès. Si es fes, ni tan sols seria necessari modificar la Constitució espanyola. El veritable repte consisteix a acordar una fórmula per organitzar consultes populars, fins i tot en forma de referèndums no vinculants. Aquest problema es podria superar legalment si el govern espanyol atorgués al parlament basc i el parlament navarrès l'autoritat per emprendre consultes populars —és a dir, si la majoria de partits polítics dels territoris bascos demanen activament aquesta facultat.

Els nacionalistes interpretarien l'autoritat de celebrar consultes populars com un canvi profund en la dinàmica del conflicte, perquè la societat basca disposaria d'un instrument concret i tangible amb què exercir el seu dret a decidir el seu futur. Al mateix temps, el govern espanyol podria argumentar que un acord ampli sobre el mecanisme mitjançant el qual consultar la població no comporta una modificació fonamental del marc legal actual. Des d'aquest punt de vista un acord com aquest introduiria un mecanisme per reforçar els principis democràtics i la participació de la societat civil en l'Estat espanyol.

5. "Tanmateix, hi ha dues diferències més amb Irlanda del Nord que haurien de fer reflexionar i aprendre els polítics de Madrid. La primera, és que els governs britànics semblen menys preocupats per l'amenaça que qualsevol part del país algun dia s'independitzi. Si una majoria clara d'Irlanda del Nord —o, no cal dir-ho, d'Escòcia— votés a favor de la independència, a Londres la majoria de polítics acceptaries en resultat. Per contra, **tots els governs de Madrid segueixen sent patològicament hostils a qualsevol idea similar** a qualsevol zona d'Espanya." *The Economist*, juny de 2007.

El suport teòric per una interpretació aquestes característiques procedeix de les anàlisis legals portades a terme per experts informats i autors de l'actual Constitució espanyola, com especialment Miguel Herrero de Miñón (Herrero, 1998) i Ernest Lluch, antic ministre de sanitat espanyol assassinat per ETA el 2000. Un procés de converses entre totes les parts haurà de decidir els mecanismes desitjats i quin consens polític és necessari per regular l'acord.

4. CONCLUSIONS

El procés de pau irlandès representa l'experiència més constructiva i positiva de la qual pot aprendre el conflicte basc. S'han mostrat diferències i similituds, però ambdós elements presenten una oportunitat única per la reflexió. Tots els processos d'establiment de la pau són diferents, però poden adaptar a la seva situació les ensenyances apreses a altres zones del món.

Irlanda del Nord és la prova que fins i tot les situacions més complexes es poden transformar mitjançant el diàleg i la negociació. Als ulls de l'opinió pública, un conflicte polític violent sobre la sobirania d'un territori europeu, més angoixant i complicat que la situació basca, està essent transformat i canalitzat positivament. Aquest és un missatge poderós per a tots: líders institucionals, polítics i activistes.

Irlanda ha estat la demostració real del potencial del diàleg en l'entorn més complex. Tot i que a Espanya són qualificades de democràticament il·legítimes, en el cas del nord d'Irlanda les negociacions mostren uns resultats superiors i un suport internacional ampli. Hi ha diferents enfocaments d'aquest debat (Alonso, 2004), però la solució de la seguretat de moment no ha estat capaç de produir un resultat similar.

És encara més significatiu el fet que el procés de pau d'Irlanda del Nord representa el triomf de la cultura democràtica sobre la força. Els drets humans, la justícia i la reconciliació encara són objectius massa grans per assolir-los plenament, però la població percep que no hi ha cap altre camí cap endavant. La democràcia i la política han desplegat

tots els seus recursos per resoldre un conflicte violent i, alhora, una metodologia clara ha contribuït enormement a combatre les forces del passat d'una manera no violenta. Consegüentment, la Declaració de Downing Street i l'Acord de Divendres Sant representen un exemple impressionant d'imaginació i enginyeria política útil.

Els acords tenen grans limitacions i caldria fer una anàlisi crítica sobre la natura consociativa de les institucions de govern, però els debats ja no es veuen afectats per l'impacte dels assassinats i les bombes. Els que encara viuen condicionats per la violència apreciaran la diferència.

Tots dos casos mostren que les noves fórmules de sobirania s'han d'analitzar per tal de satisfer les demandes de les poblacions i els territoris en conflicte. El fenomen de la globalització i el projecte europeu mateix uneixen els països vertiginosament. En aquest context, els líders polítics tenen el repte de crear noves solucions per als vells problemes.

La transformació profunda dels elements simbòlics clàssics de l'estat-nació en el context de la Unió Europea, definida per la desaparició de les fronteres internes, per un sistema monetari comú i per unes forces armades transnacionals, contribueix a les perspectives de resolució d'aquests dos vells conflictes. Els debats ja no s'haurien de centrar principalment en la creació de nous estats-nació. Els debats actuals s'haurien d'emmarcar en la recerca d'instruments de sobirania compartida que s'adaptin a una realitat social complexa i plural.

Del diàleg i les negociacions en poden emergir idees creatives, que prometen un consens significativament més ampli i uns fonaments per la pau més sòlids dels que mai hagin existit. Històricament, en aquests conflictes hi han influït profundament les limitacions de l'estat-nació per acomodar, dins el mateix marc polític i legal, diferents nacionalitats amb aspiracions d'autogovern. Actualment, els actors polítics claus d'aquests conflictes poden modificar les seves postures tradicionals sobre l'organització territorial i la sobirania nacional. Els líders actuals també podrien presentar estratègies més flexibles que recollissin fórmules de sobirania compartida, quelcom que en un procés de negociació podria tenir com a resultat un compromís basat en un consens més ampli que l'assolit per marcs polítics anteriors.

El nou enfocament per trobar una solució per al conflicte irlandès és especialment rellevant pel debat basc sobre la formulació de solucions creatives i modernes a conflictes similars sobre la identitat i la sobirania. L'èxit del resultat del procés ha fet arrelar la tendència, iniciada per molts d'altres, de buscar solucions polítiques complexes que transcendeixin la concepció clàssica de l'estat-nació. Per exemple, el concepte de sobirania compartida –una fórmula per a relacions interdependents complexes– és rellevant per al conjunt de la comunitat internacional. Ja s'ha posat en pràctica amb èxit a altres zones del món i és probable que esdevingui un model cada vegada més potent i transcendent per a la resolució de conflictes i la construcció de la pau.

BIBLIOGRAFIA

- Alonso, Rogelio. 2004. "Pathways out of terrorism in Northern Ireland and the Basque Country: the misrepresentation of the Irish model". *Terrorism and Political Violence*, vol. 16, núm 4. (695 – 713).
- Castells, José Manuel i Gurutz Jauregui. 1996. "Political autonomy and conflict resolution: The Basque case," a Rupeshinge, Kumar and Valery Thiskov (eds.), *Ethnicity and power in the contemporary world*. Nova York: UNUP.
- Eguiguren, Jesús. 2003. "Bases para un arreglo. La vía vasca", a *Los últimos vascos sin patria, ni libertad*. (247- 255).
- Espiau, Gorka. 2006. *The Basque Conflict. New ideas and prospects for peace*. Washington DC: SR USIP.
- Farry, Stephen. 2006. *Northern Ireland. Prospects for peace in 2006?* Washington DC: SR USIP.
- Gurrutxaga, Iñigo. 1998. *El modelo irlandés*. Barcelona: Península.
- Hamber, Brandon. 2009. *Transforming societies after political violence*. Nova York: Springer-Verlag.
- Herrero de Miñón, M. 1998. *Derechos históricos y constitución*. Madrid: Taurus.
- Ibarra Güell, Pedro i I. Ahedo. 2004. "De la centralidad a los márgenes: un viaje en la historia de ETA," a *Enciclopedia Histórica de Euskal Herria*, Irun: Lur.
- Keating, Michael. 2001. "Nations without state: the accommodation of nationalism in the new state order," a Keating, M. I J. MacGarry (eds.), *Minority nationalism and the changing international order*, Oxford: Oxford University Press.
- Paez, Darío i Martín Beristain. 2000. *Violencia, apoyo a las víctimas y reconstrucción social*. Madrid: Fundamentos.
- Zallo, R. 1997. *Euskadi o la segunda transición: nación, cultura, ideologías y paz en un cambio de época*. San Sebastián: Erein.

DOCUMENTS DE TREBALL DE L'ICIP – NORMES DE LLIURAMENT:

Institut Català Internacional per la Pau (ICIP)

- El principal objectiu de l'ICIP és promoure una cultura de la pau a Catalunya, així com arreu del món, donar suport a solucions pacífiques i a la resolució de conflictes i donar a Catalunya un paper actiu com a agent de la pau i de la investigació de la pau. L'ICIP, partint de la coherència entre els fins i mitjans, es regeix pels principis de promoció de la pau, de la democràcia, de la justícia, de la igualtat i de l'equitat en les relacions entre persones, pobles, cultures, nacions i estats. Té com a objectiu treballar per a la seguretat humana, el desarmament, la prevenció i la resolució pacífica de conflictes i tensions socials, i l'enfortiment de les arrels de la pau i de la convivència, de la construcció de la pau i de la defensa dels drets humans.

Objectius de la publicació

- L'ICIP vol crear un fòrum obert sobre temes relacionats amb la pau, els conflictes i la seguretat. El seu objectiu és obrir el debat i la discussió sobre els problemes actuals, tant teòrics com relacionats amb la recerca i el manteniment de la pau al nostre món. L'ICIP s'esforça per connectar un grup de veus eclèctic, com ara acadèmics, estudiants de doctorat, representants d'organitzacions no governamentals i representants institucionals, i per facilitar l'expressió de treballadors i escriptors amb enfocaments innovadors i constructius en la pau i la resolució de conflictes.

Abast de la publicació (llista de temes)

- L'ICIP s'interessa en les obres relacionades amb la pau, els conflictes i la recerca sobre seguretat. El seu objectiu és oferir coneixement innovador i plural sobre temes de metodologia de recerca per la pau, d'història i desenvolupament de les in-

vestigacions sobre la pau, educació per la pau, creació i manteniment de la pau, resolució de conflictes, seguretat de les persones, drets humans, seguretat mundial, seguretat ambiental, estudis de desenvolupament relacionats amb la pau i la seguretat, legislació internacional relacionada amb la pau, la democràcia, la justícia i la igualtat, desarmament, gènere, identitat i ètica amb relació a la pau, la ciència i la tecnologia associades amb la pau i la seguretat.

Públic:

- L'ICIP vol proporcionar materials accessibles, valuosos i ben documentats a totes aquelles persones interessades en la promoció de la pau. El nostre públic són acadèmics i investigadors, estudiosos de la pau i de la seguretat, treballadors de camp, representants institucionals i governamentals i el públic en general.

El procés de revisió

- Revisió feta per experts. Les presentacions hauran de ser enviades directament a l'editor de la sèrie (recerca.icip@gencat.cat), que comprovarà si l'article compleix els criteris formals i generals d'un article d'investigació, i posarà en marxa una revisió.
- El procediment de revisió és de *peer review*. El director de la sèrie triarà dos revisors anònims, en general, membres de la junta editorial, però també pot encarregar una revisió externa.
- Als revisors se'ls demana la redacció d'una ressenya en el termini d'un mes després d'haver rebut el document. Els comentaris han d'indicar clarament una d'aquestes quatre opcions: (1) acceptar sense canvis, (2) acceptar amb canvis menors, (3) permetre una segona presentació després d'haver fet canvis importants, i (4) rebutjar. Les opcions de la 2 a la 4 requereixen alguns comentaris detallats. Si un article és acceptat (opció 1 o 2), es demana als revisors que ajudin als autors a corregir els petits errors lingüístics o d'altres mitjançant anotacions en el

manuscrit. Si per a aquesta tasca utilitzen la funció de control de canvis, caldrà que s'assegurin que les observacions són anònimes.

Qui pot presentar articles?

- El criteri principal per a la presentació d'articles d'investigació és la consideració que aquest text pot ser presentat a una bona revista de acadèmica.
- S'espera del personal de l'ICIP, col·laboradors i visitants afiliats que presentin un article relacionat amb la seva investigació mentre són a l'ICIP.

Sistema de presentació

- Totes les presentacions es poden fer a l'adreça de correu electrònic de l'ICIP: recerca.icip@gencat.cat amb "Article d'investigació – presentació" com a assumpte del missatge.

Nota biogràfica de l'autor

- Tots els autors han de presentar una breu nota biogràfica que inclogui el nom complet, afiliació, adreça de correu electrònic, informació de contacte si cal i un historial professional breu. Aquesta informació s'haurà d'indicar en un full a part amb el títol. Qualsevol altra referència personal ha de ser eliminada de la presentació per tal de garantir-ne l'anonimat.

Resum

- Tots els treballs hauran d'incloure un resum en anglès (150 paraules màx.).

Paraules clau

- També s'exigeix una llista de quatre a sis paraules clau.

Llenguatge i estil

- Els autors poden presentar articles redactats en català, castellà o anglès. La presentació ha d'estar escrita amb claredat i ha de ser de fàcil lectura, amb títols que assenyalin el comen-

çament de cada secció. El document s'ha de presentar amb la font Arial 11 a doble espai i les pàgines han d'estar numerades.

- Els treballs no poden superar les 15.000 paraules (incloses les notes a peu i les referències). Els articles més llargs es tornaran a l'autor amb la petició que siguin abreujats. Els treballs que requereixen una presentació de les dades més extensa poden afegir-les en un apèndix que es comptarà per separat. Els apèndixs hauran de presentar les dades en un format de fàcil lectura i condensat.
- No s'acceptaran treballs que necessitin una revisió lingüística extensa. L'autor ha d'aplicar les petites correccions lingüístiques (així com les modificacions necessàries) suggerides pel revisor abans de l'edició final del document.

Notes al peu

- Es poden utilitzar notes al peu per proporcionar al lector informació relacionada amb el tema de l'article. Les paraules de les notes també es comptabilitzaran.

Bibliografia

- Sistema de dades d'autor de Harvard. En aquest sistema, les fonts se citen breument en el text, en general entre parèntesis, per cognom de l'autor i data de publicació. Les cites curtes s'amplien en una llista de referències en ordre alfabètic on es proporciona la informació bibliogràfica completa. Les referències bibliogràfiques han de seguir el *Chicago Manual of Style* (15a edició).

Vegeu la guia ràpida per a una citació a l'estil de Chicago a:

http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide.html

Generadors de cites:

<http://www.workscited4u.com/>

<http://citationmachine.net/>

ICIP WORKING PAPERS

2010/2

Corte Interamericana, Crímenes contra la Humanidad y Construcción de la Paz en Suramérica
por Joan Sánchez
(disponible en castellà i anglès)

2010/1

Territorial Autonomy and Self-Determination Conflicts: Opportunity and Willingness Cases from Bolivia, Niger, and Thailand
per Roger Suso
(disponible en anglès i català)

2009/9

Lecciones de paz en Aceh: descentralización administrativa y libertad política como estrategia de pacificación en Aceh,
per Javier Gil
(disponible en català, castellà i anglès)

2009/8

Indigenous people's mobilization and their struggle for rights in Colombia,
per Farid Samid Benavides
(disponible en català, castellà i anglès)

2009/7

A critical application of securitization Theory: overcoming the normative dilemma of writing security,
per Catherine Charrett
(disponible en català i anglès)

2009/6

Bringing actors and violent conflict into forced migration literature. a model of the decision to return,
per Inmaculada Serrano
(disponible en català i anglès)

2009/5

La recerca d'una regulació del comerç internacional de diamants,
per Franziska Bieri
(disponible en català i anglès)

2009/4

Les identitats de Hezbollah i la seva rellevància per a l'estudi de la cultura i la religió en les Relacions Internacionals,
per Pol Morillas Bassedas
(disponible en català i anglès)

2009/3

¿Elecciones en 2009? Avances y obstáculos de la construcción de paz en Costa de Marfil,
per Albert Caramés
(disponible en català, castellà, anglès i francès)

2009/2

Prohibició de submissió a nou judici en el sistema interamericà de drets humans i en el dret comparat,
per Priscila Akemi Beltrami
(disponible en català i castellà)

**INTERNATIONAL
CATALAN
INSTITUTE**

FOR PEACE

GRAN VIA DE LES CORTS CATALANES 658, BAIX
08010 BARCELONA (SPAIN)
T. +34 93 554 42 70 | F. +34 93 554 42 80
ICIP@GENCAT.CAT | WWW.ICIP.CAT